

SAMLINGEN
AF
NORSKE OLDSAGER

I
BERGENS MUSEUM

VED
A. LORANGE

BERGEN

J. D. BEYERS BOGTRYKKERI

1875

NB Rana
Depotbiblioteket

2202. *Spydblad* eller *Dolk* af Flint, 8 Tom. lang, hvoraf det firesidede Skaft $3\frac{1}{2}$ Tom., af Spidsen mangler antageligvis 2 Tom.; f. paa Ølbør i Sole S., Haalands Pgd.

2954. „*Fra en Flintarbeiders Værksted*“:

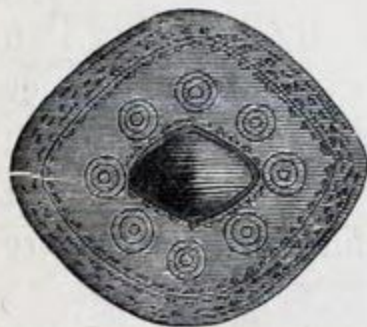
Flinteknuder, Flækker, Emner og færdige Redskaber. Af disse kan fremhæves *a* en Pilespids med Sagtænder og smaa Agnorer, *b* en do. af klar rød Flint, *c* to hvide med Agnorer og Brudstykke af en tredie. Disse 5 ere nærmest lig M. No. 61 og 64, *d* 15 Pilespidser med Tange omtrent $1\frac{1}{2}$ Tom. lange (nogle afbrudte), *e* 29 Pilespidser med skraa Eg (cfr M. No. 66), *f* 28 med skraa Eg til den anden Side, *g* 39 Pilespidser med spids Od, *h* 13 med afrundet Eg, *i* 13 med tvær eller ret Eg.

Af større Redskaber:

k en skeformet Skraber, $3\frac{1}{2}$ Tom. lang, *l* 6 smaa Redskaber med Tilhugning som de skeformede Skrabere, *m* Spidsen, 2 Tom. lang, af et stort Spyd, *n* Endestykket af Skaftet paa et Spydblad (?) *o* 2 Pilespidser af „Skifer“, begge ikke fuldt 2 Tom. lange, tvæeggede og uden Modhager, *p* 2 meiselformede Redskaber af „Lerskifer“ med skraa Tilslibning ved Eggen -- altsaa af den senere omtalte saakaldte „arktiske“ Type. Alle disse Gjenstande opsamles paa en Flyvesandsstrækning ved Sole paa Jæderen nær Stranden, men adskilt fra denne ved en lav Aas. Tørven var afblæst og ovenpaa, ligesom udvasket af Sanden, laa Flintestykkerne paa begge Sider af en liden Bæk, der taber sig i en liden naturlig Vandsamling tæt ved. Paa 6 forskellige Steder kunde sees, at smaa Strandstene vare lagte i runde, i Midten noget ophøiede Flader, der kunde tænkes at have været Gulv i runde Hytter eller Telte. 4 af disse laa tæt sammen, 2 henved 20 Alen søndenfor de andre. Hver Flade havde et omtrentligt Gjennemsnit af 14 Fod og paa disse Flader, dog især paa en af dem, laa Flintgjenstandene spredte. De to hjerteformede Pilespidse laa sammen, den ene Skifermeisel i Bækkeleiet, den anden oppe paa en af Fladerne. Opsamlet 1874, cfr. Aarsb. for samme Aar.

Talrige Helleristninger ere i de sidste Aar opdagede i Smaalehnene. Her paa Vestkysten kjendes ogsaa adskillige f. Ex. paa Bro i Rennesø, ved Lensmandsgaarden Stødle i Etne, paa Mosterøen, paa Atleøen i Søndfjord o. s. v.

I Danmark har man i forskjellige Grave fundet hele Dragter af Uldtøi fra denne fjerne Tid. Stykker af vævet Uldtøi er ogsaa fundet i norske Bronzegrave. f. Ex. ved Jaasund i Nærheden af Stavanger, paa Blodheien ved Avaldsnæs og paa Svanø i Søndfjord.

906—909 og 449. To *Dolkeblade*, *Knappen* til det ene *Haandtag*, en *Kniv* og Rester af en *Spænde*. Disse Gjenstande blev fundet 1834 i forskellige Gravhauger paa **Sole** i Haalands Pgd., men desværre kjendes ikke de nærmere Omstændigheder.

Det ene *Dolkeblad* er 6 Tom. langt, og har med tre *Nagler* været fæstet til et *Haandtag*, som nu mangler, det andet er 3 Tom. længere med 4 *Striber* langs *Bladets* ophøiede *Midtlinie*, — og usædvanlig vel bevaret; det har ved fire *Nagler* været fæstet til *Haandtaget*, hvortil *Knappen* (909) utvivlsomt har hørt. Formen er meget lig M. 107, *a* fra den ældre *Broncealder*.

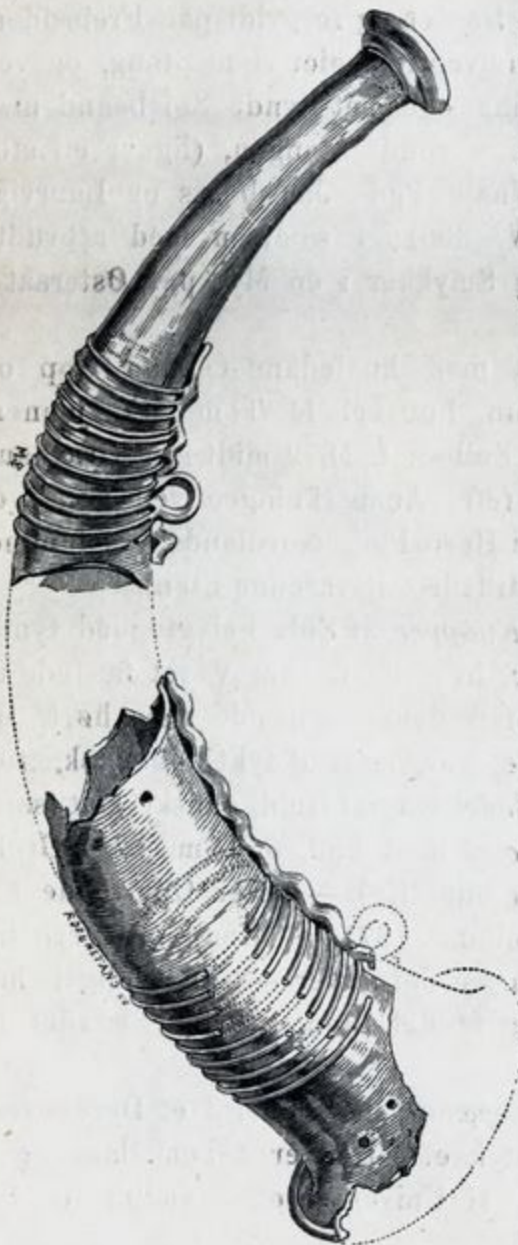
Kniven ligner *Bladet* paa en *Barberkniv*, er krum og nu afbrudt for *Enden*. *Haandtaget* er buet og kort og ender i Form af et lidet *Hestehoved*. Paa *Ryggen* og langs *Bladets* *Sider* er mellem *parallele Linier* fine *Siksakornamenter*. Den har No. 908, er afbildet i *Urda*. II, Pl. XIV, Fig. 12 og meget lig M. No. 115.

Spænden har været lig den ovenfor nævnte No. 2845 med *Spiraler* ved begge *Ender*, *glat Naal* med *riflet Hoved* og *vreden Bue*, (449).

1011. *Sværd*, der har været brændt paa *Ligbaalet* og sønderbrudt. førend det blev nedlagt i *Graven*, blev ogsaa fundet 1834

paa **Sole** i en Gravhaug og indkom uden nogen Oplysning om Fundomstændighederne. En Knap og nogle andre Broncestykker skal være fundet i samme Grav. Sværdet er nu 21 Tom. langt, men Grebtangen og Odden mangler, det har været noget indknebet ovenfor Midten, en smal Rand løber langs begge Sider af den tykke Midtlinie, og det ser ud til at have været meget omhyggeligen udført.

2134- *Lerurne* 7 Tom. høi, urtepotteformet med skraa Sider, der bøier sig indad ved Mundingen. Randen selv mangler. Den er uden Ornamente, men rundt omkring, hvor den er videst, er anbragt 7 langagtige Knupper. Urnen er udvendig rød, men Massen er meget grov og sort i Bruddet. Den er halvfylt med brændte Ben, og funden paa en Holme i **Hafursfjord**. Nærmere Oplysninger savnes.

350.) Et sjældent *Drikkehorn* af grønt Glas; desværre knækket ved Finderens Uforsigtighed og derfor nu ufuldstændigt. Antageligvis har det været 14 Tom. langt, Munden er ud-brettet og $3\frac{1}{2}$ Tom. i Tværsnit. Det er prydet med i Spiral lagte Glastraade, hvoraf de nærmest Munden maaske skal forestille Aarringene paa et naturligt Horn. Langs den indre Bøining er lagt et bølgeformet Glasbaand, der paa flere Steder danner smaa Hemper. Mange fine Huller ere borede paa forskjellige Steder gennem Hornets Sider, sandsynligvis for Befæstelse af nu ødelagte Beslag.*) Hornet er hittil uden Sidestykke i Norge. I Sverige vides heller intet saadant at være fundet, men i Danmark har man to. De kan nærmest antages at være arbejdede i Rhinprovinserne, hvor lignende, men mindre ere fundne.

Urnen og Hornet fandtes 1844

*) Lignende Huller sees rundt Blindheimglasset (2893).

i et „stort Gravkammer“ paa Stangeland i Sole S., Haalands Pgd. i en omtrent 10 Fod høi Rundhaug. Kammeret var 10 Fod langt, 8 Fod bredt og 4 Fod høit. I Bunden var et Gulv af Egebord,*) ovenpaa hvilket laa Kul og Aske og enkelte Stene. Væggene vare sorte, som om de vare sværtede af Røg, byggede af Graasten med svære Dækheller over. Længderetningen var S.V.—N.O. I Kammerets sydøstre Hjørne stod Hornet helt og indeholdt et brunt, seigt Fluidum. Urnen stod i det nordvestre Hjørne fyldt med Aske. Andre Gjenstande blev ikke bemærkede.

1560. Enkelt skaalformet *Spænde*, f. paa Jaasund i Haalands Pgd. 1833. Dækpladen er ligesom indfeldt i Underpladen.

1539—41. Tre *Haandsneldehjul*, f. i en Gravhaug paa Tjore i Haaland.

1531. En beskadiget, brakteatlignende *Prydelse* af Sølv med riflet Rand og med en indridset Figur: en hornet Drage, der holder det ene Forben høit løftet, og bøier Halen op mod Hovedet. Paa Dragens Bug sees et indridset Mærke i Form af et Hagekors (se Anm. S. 52). Dette Stykke tilhører enten Hedenskabets sidste Tid eller Middelalderen (¹), f. paa Sole i Sole S. Haalands Pgd.

2194—95. Enkelt skaalformet *Spænde* med ti runde, ophøiede Knupper og Drageslyngninger samt et eiendommeligt *Broncesirat*, der synes at fremstille en Mand, der holder en Pung i hver Haand, f. 1868 paa en af Solegaardene i Haalands Pgd.